

Datadyk 2. halvår 2026

Kulturelle fællesskaber

Introduktion

Følgende er et dyk ned i nogle af de data, Kulturens Analyseinstitut har arbejdet med på tværs af det analysearbejde, vi har forestået primært gennem 2025 og 2026.

Formålet er at give en let adgang til nogle af de indsigter, vi har fået gennem vores virke, ikke mindst i vores kortlægninger af danske kommuners kulturtilbud og borgernes tilfredshed med og forbrug af samme. Indsigterne kan give en fornemmelse af, hvordan kulturlivet ser ud, hvordan danskerne lever med og forbruger kultur, og hvor vi ser nogle mønstre, der er værd at hæfte sig ved. Udvalget af nedslag er derfor tænkt som inspiration til samtale og en appetitvækker på mere, uddybende viden fra de undersøgelser, instituttet laver.

Datadyk fra Kulturens Analyseinstitut, 2. halvår 2026 er blevet til især på baggrund af følgende personers arbejde:

Karen Broberg
Esben Danielsen
Cecilie E. Johansen
Amelie Mannerup
Jens Christian Nielsen
Ida Saxton
Charlotte Suhr
Anna Søndergaard
Jacob Teglgaard
Gitte Thulstrup

Nogle steder er det suppleret med viden og data fra andre gode analysekolleger, det fremgår i så fald af teksten.

Kulturens Analyseinstitut, august 2026

Datadyk 2. halvår 2026

Kulturelle fællesskaber

Syv ud af ti danskere er kulturaktive. På tværs af demografi er danskernes deltagelse i kulturaktiviteter tårnhøj. Unge, gamle og dem midtmellem synger, læser, laver keramik, går til rollespil eller tager del i det lokale teater. Kultur er noget, vi går til. Sammen.

Det var under corona-nedlukningerne, vi for alvor begyndte at tale om betydningen af fællesskaber. For nogle var hjemmearbejde og hjemmeskoling en lettelse og et pusterum fra hamsterhjulet. Men for mange betød det ensomhed og mistrivsel. Den begrænsede kontakt mellem venner, familie og kolleger understregede menneskers længsel efter at høre til, bidrage og næres af det levende, fysiske fællesskab.

Da pandemien blev afblæst, myldrede vi ud i kulturlivet med en opsparret sult på oplevelser og fællesskab. Derfor er det også en misforståelse, når man taler om idræt, som noget man går til, hvorimod kultur er noget, man oplever. Man ser et teaterstykke. Man hører et stykke musik. Man er gæst på et museum. Det er langt fra hele historien.

Kultur er blevet et samlingspunkt for mennesker, der gerne vil udfolde sig og være sammen om at skabe noget: Et teaterstykke, en festival, et rollespil eller noget fjerde. Det handler netop ikke om at opleve passivt eller være tilskuer til et eller andet.

Det handler om at deltage aktivt. I et fællesskab.

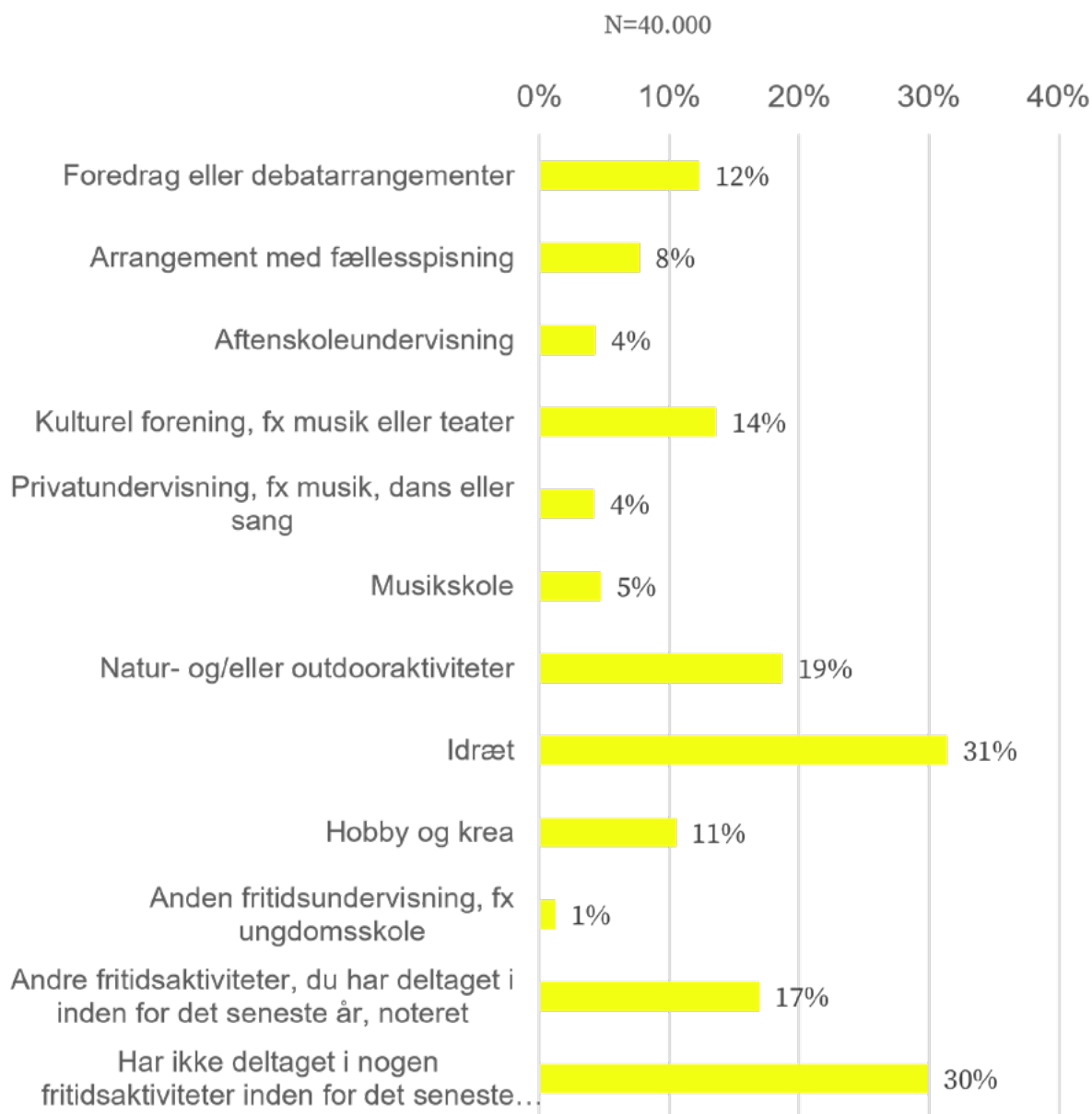
Vi skal se nærmere på tre kulturelle fællesskaber: Det breddekulturelle, det frivillige og det med solsikker.

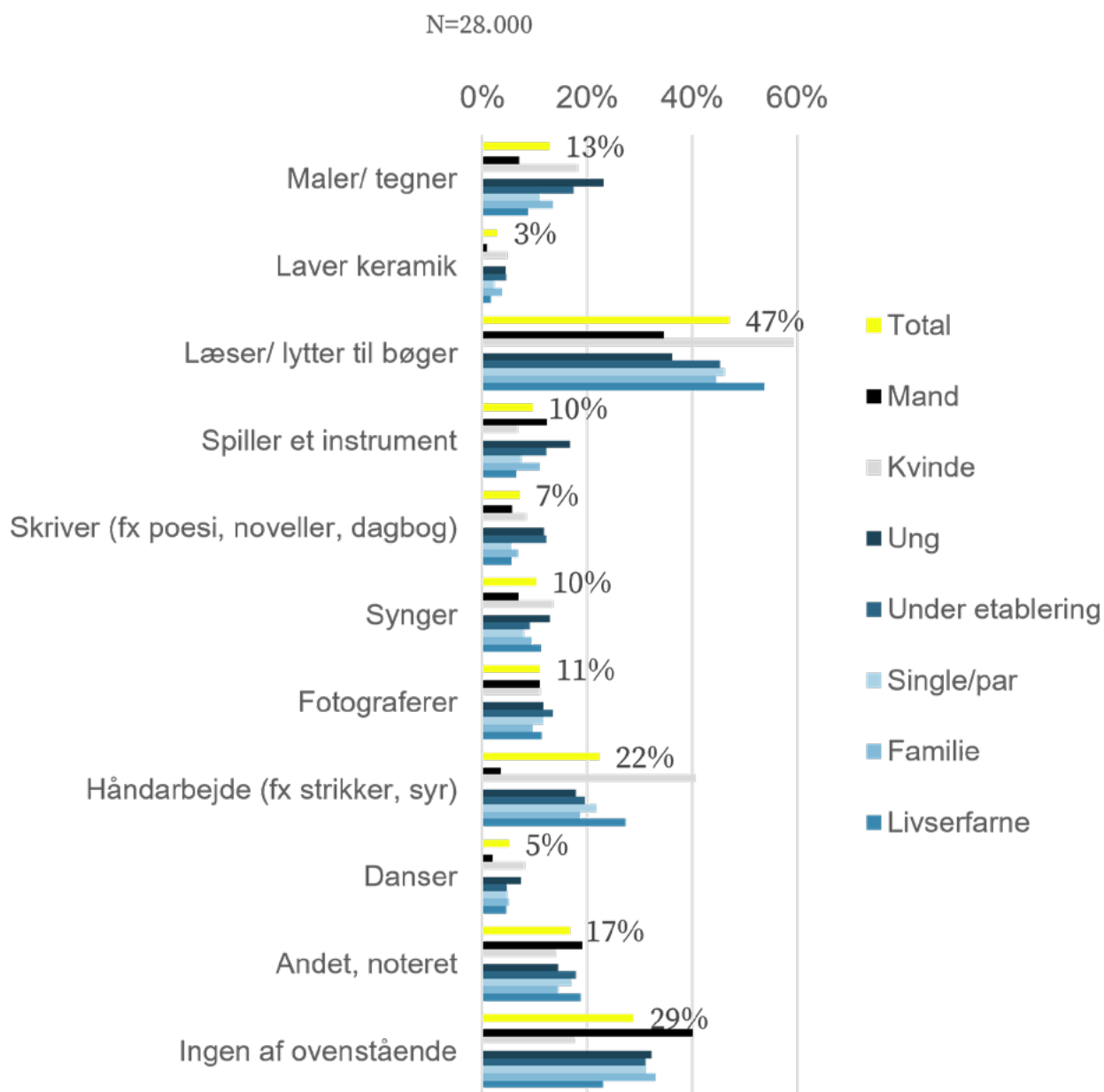
Indsigt 1: De breddekulturelle fællesskaber

Danmark har flere end 3.000 kor med over 80.000 aktive sangere, der synger hver uge. Kulturens Analyseinstitut har gennem kortlægninger af 25 kommuner dokumenteret, at en langt større gruppe danskere organiserer det selv. Ikke fordi de ikke er velkomne i de formelle kor. Men fordi, der mangler organiserede fællesskaber. Hvor de lokale idrætsklubber er langt mere formaliserede med klubhuse, kontingenter og medlemskort, står det anderledes uformaliseret til mange steder i kulturen. Der er ingen åben træning eller besøgsdage. Det kan betyde, at mange ikke føler sig inviteret ind. Der er ingen synlig indgang, ingen systematisk rekruttering, så enten må man opgive eller selv organisere aktiviteterne. Derfor skal man heller ikke læse den generelle nedgang i foreningsantal som et udtryk for at færre deltager. Det er snarere et udtryk for, at deltagelsen sker uformaliseret og drives af enkelte ildsjæle eller kunstnere. Fx når bogglade læseheste mødes i boghandlerens baglokale, eller en keramikker åbner værkstedet for keramikinteresserede og danner rammen for et kreativt fællesskab.

Vi har efterhånden kortlagt flere end 20 kommuners kulturtilbud og borgernes forbrug i de såkaldte Kulturprofiler. En af de interessante indsigter fra kortlægningerne, er, at deltagelse i kulturaktiviteter gælder langt de fleste os og på tværs af alle livsfaser. Omkring 70% af os deltager aktivt i alt fra bogklubber og rollespilsforeninger til keramikundervisning og hækkeforeninger. De unge, børnefamilierne, de livserfarne – alle på tværs af segmenter dyrker, hvad man kunne kalde breddekultur. Det handler ikke om at blive professionel musiker eller billedkunstner, men om at dyrke en interesse, præcis som når man spiller badminton eller fodbold.

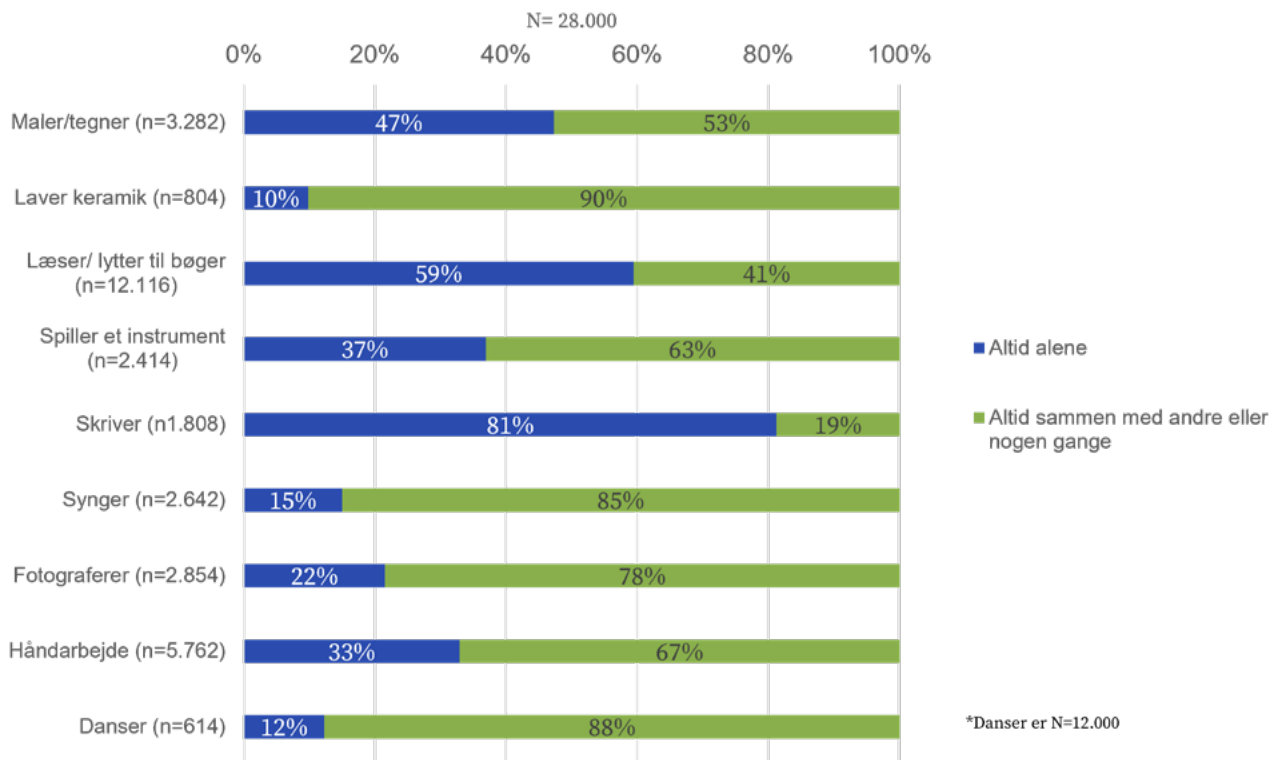

Spørgsmål: Har du deltaget i følgende i din fritid inden for det seneste år? Vælg gerne flere.

Spørgsmål: Hvilke af disse aktiviteter dyrker du i din fritid? - Her tænker vi IKKE på aktiviteter i foreninger.

Breddekulturen er også karakteriseret ved, at man mødes med andre. Bortset fra lydbøger, er alle andre kulturelle fritidsaktiviteter kendetegnet ved en form for fysisk fællesskab med andre eller en kombination af fællesskab og sololøb. Hvor idrætslivet er kendetegnet ved masser af solo-præstationer er kulturen anderledes bygget op om fællesskaber.

Spørgsmål: Når du laver din aktivitet, er du så alene eller sammen med andre?

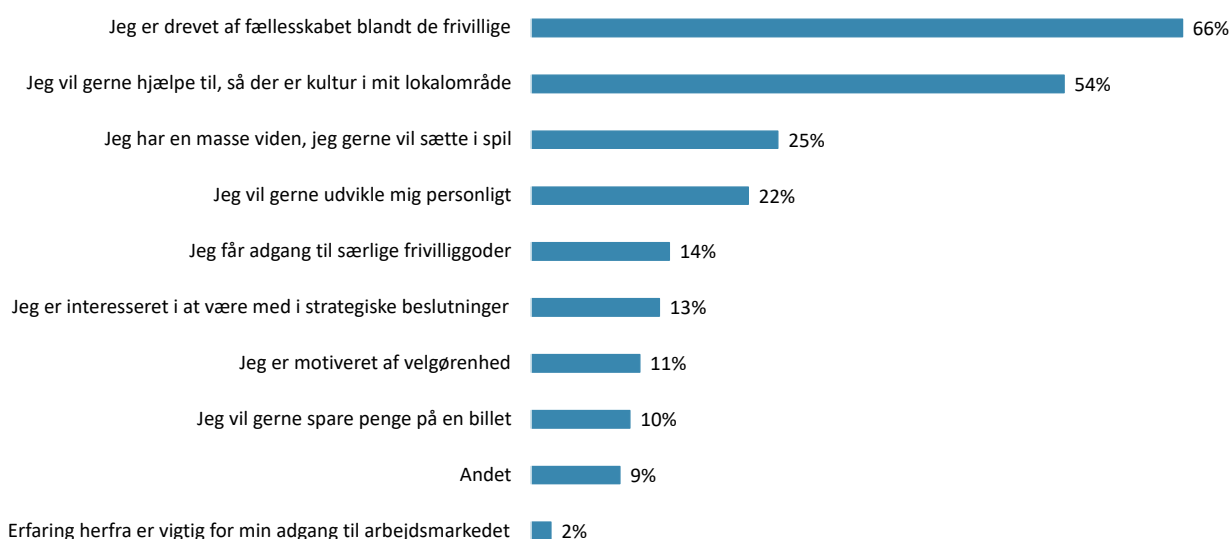
Indsigt 2: De frivillige fællesskaber

Kulturfrivillighed har forandret sig. Fra at handle om praktisk ulønnet arbejdskraft, hvor velmenende lokale løfter kasser, bygger scener eller serverer kaffe, har og tager de frivillige nye roller. De deltager også i strategiske beslutninger, bidrager med planlægning og ledelse. De styrer økonomien og er afgørende for driften. De har med andre ord udviklet sig fra at være arme og ben til at være hoved og hjerte, og de spiller en vigtig rolle for det lokale kulturliv.

I april 2026 udgav Kulturens Analyseinstitut rapporten Frivillighed i Kulturlivet. Her har 778 kulturaktører oplyst, at de tilsammen har omkring 120.000 frivillige, der hvert år står bag 38.199 kulturaktiviteter. Man kan roligt sige, at uden de frivillige ville kulturlivet være meget fattigere. Og især seniorerne spiller en stor rolle: To tredjedele af respondenterne er over 55 år.

Mange af opgaverne handler om den daglige drift: at tage imod gæster, holde åbent, planlægge arrangementer, undervise skoleklasser og skabe værtskab omkring lokale kulturtilbud. Men det handler også om at lægge strategier, produktudvikle, opdyrke lokale samarbejder og partnerskaber.

Med rapporten dokumenteres det, at de kulturfrivillige i høj grad melder sig for at være en del af et fællesskab. Det handler altså ikke om at få et armbånd til en musikfestival eller fri adgang til en udstilling. Kun 14% af de frivillige peger på goderne som en motiverende faktor for at være frivillig. Fællesskabet med de andre frivillige er langt den vigtigste motivation og gælder for 66% af de adspurgte.

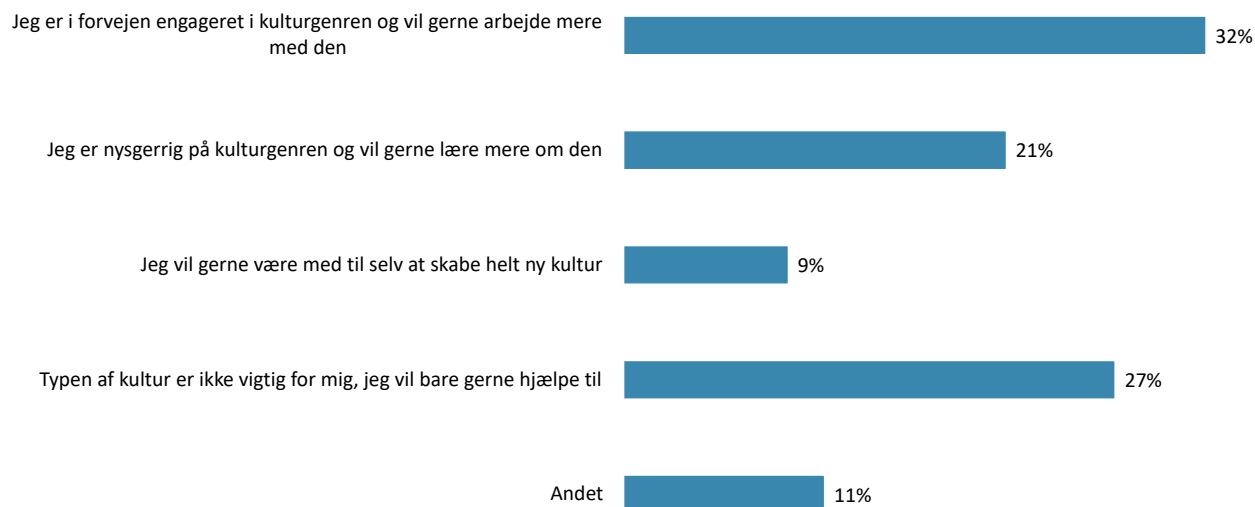
Motivation for at være kulturfrivillig

Hvad er din motivation for at være frivillig? Du kan sætte kryds ved 1-3 svarmuligheder.

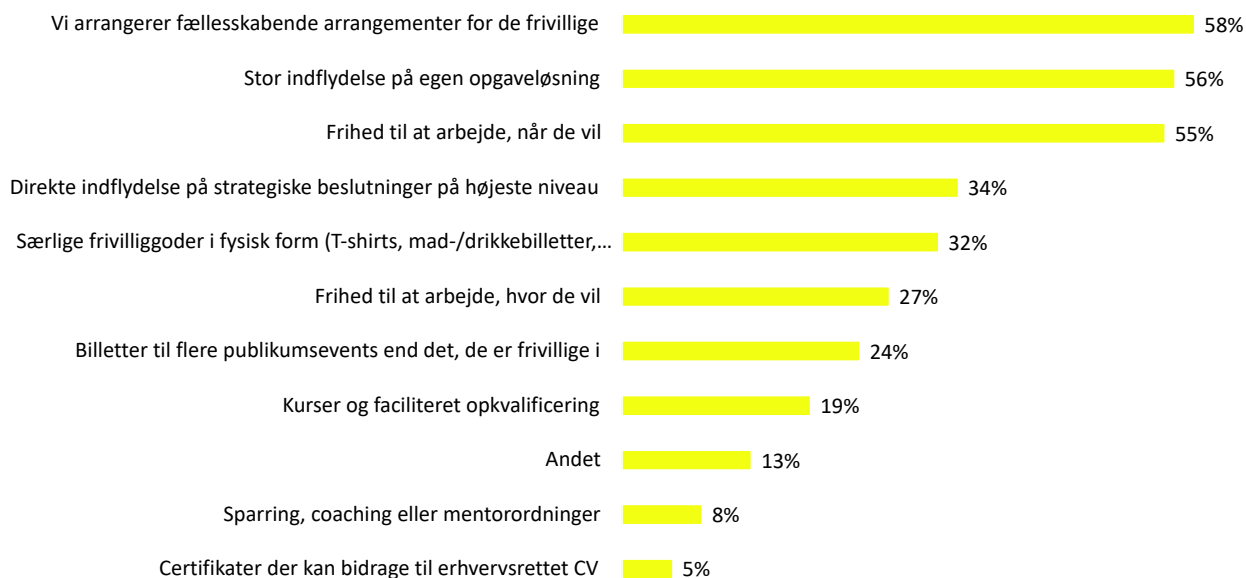
Fællesskabet betyder også meget for de frivillige i forhold til at bevare motivation. Derfor har vi spurgt, hvad der er vigtigt for at bevare engagementet i det frivillige arbejde. Og selv om indflydelse på egen opgave er topscorer, så fylder de andres anerkendelse og betydningen af fællesskabet meget.

Det er også tankevækkende, at de frivillige ikke helt slipper hinanden, når opgaven er udført. De frivillige tillægger deres kulturfrivillige fællesskab en social værdi, og de deltager aktivt i det sociale liv, der ligger uden for den frivillige "arbejdstid". Faktisk er det frivillige arbejde afgørende for manges trivsel og sociale liv.

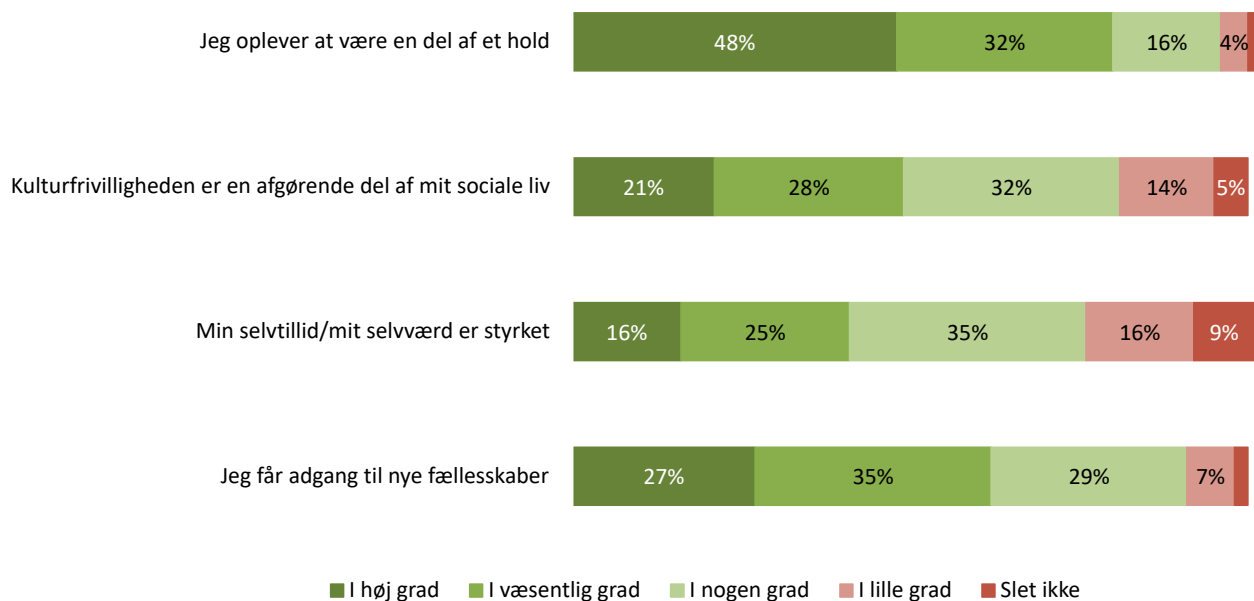
Motivation for at engagere sig i den specifikke genre

Hvad er den primære grund til, at du har meldt dig som frivillig indenfor denne kulturgenre?
Med "genre" mener vi f.eks. kunstmuseum, kulturhus, musik osv.

Tilbud til de frivillige

Hvad tilbyder I de frivillige? Du kan sætte kryds ved flere svar.

Socialt udbytte

De følgende spørgsmål handler om, hvilket udbytte du har af at være kulturfrivillig. Har kulturfrivillighed gjort en mærkbar forskel i dit sociale liv? Her bedes du vurdere hvert udsagn på en fempunktsskala.

Indsigt 3: Kulturfællesskaber med solsikkesnor

Kulturfrivillighed er rummelighed. De fleste kulturfrivillige er ressourcestærke kvinder over 55 år, der har tid og overskud til frivilligt arbejde. Men bevæger man sig ud i de mere nicherede grene af kulturlivet, ændrer billedet sig: Her stiger andelen markant af sårbare, ensomme og minoriteter, for hvem kulturfrivillighed er afgørende for deres trivsel.

Kun tre procent af de frivillige fællesskaber dækker de såkaldte "nørdefællesskaber". Til gengæld er det de fællesskaber, der skiller sig mest ud fra de øvrige kulturelle fællesskaber i demografi og sociale bånd. Det er også her rummeligheden er stor, når det handler om at favne unge, der slås med ensomhed.

Især de kulturaktiviteter, der er kendetegnet ved aktivitet og formgivning fx rollespil og tegneserier er gode til at rumme de ensomme og sårbare. Niche- eller nørdekultur, som de frivillige selv kalder det - har flere, der opfatter sig som ensomme i forhold til andre kulturfrivillige. Men her er også flere, der angiver, at ensomheden forsvinder i det kulturelle nørdefællesskab. Det er her neurodivergente, queers, unge og voksne med diagnoser mødes i et inkluderende fællesskab.

Malene Hald, der er næstforperson i Dansk Tegneserieråd bekræfter billedet:

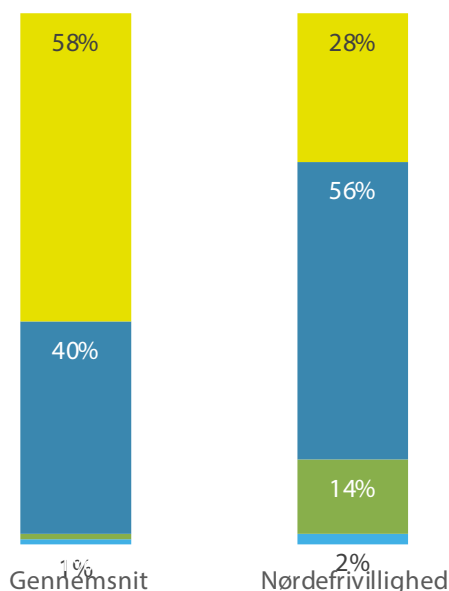
"Jeg har været frivillig i tegneseriemiljøet i 10 år, og jeg genkender det fuldstændig. Vi kan fx stå på en tegneseriefestival og se unge klæde sig ud i vilde kostumer og bare eje den identitet, fordi det her er trygt at stikke ud fra mængden. Gennem tegneserier kan man udforske verdner, hvor alle ens særheder pludselig er normen. Visuel kunst og det tegnede univers er så fantasifuldt og vildt, at man kan spejle sig og genkende sig selv i figurerne fra de her kulturprodukter, selv om man til hverdag kan føle sig alene. Her er arrangementer, hvor der nærmest er flere deltagere med solsikkesnore end uden".

Undersøgelsen viser, at 11% af de frivillige føler sig ensomme, og at der er en markant sammenhæng mellem at leve med forskellige slags sårbarheder, diagnoser eller benskænd og at føle sig ensom. De mest ensomme findes blandt de frivillige, som har diagnoser, funktionsnedsættelser eller er psykisk sårbare. Også for mennesker, som ikke pt. er psykisk sårbare, men har været det, er koblingen til ensomhed bemærkelsesværdig.

Samtidig viser undersøgelsen, at ensomheden bliver mindre, når man er i et kulturelt fællesskab. At nørdekulturen er særligt god til at rumme dem, der står udenfor.

Hvad er dit køn?

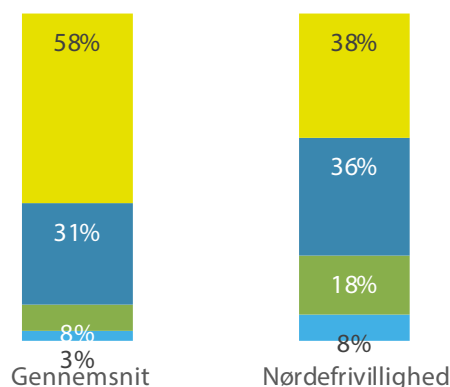
- Ønsker ikke at svare
- Nonbinær/andet
- Mand
- Kvinde

De frivilliges køn. Hhv. alle respondenter (n = 2.083) og frivillige i "nørdede foreninger" (n = 43)

Føler du dig ensom?

- Nej
- Det sker, men fylder ikke meget
- Ja, men ikke når jeg er i det kulturelle fællesskab
- Ja, jeg føler mig ensom

De frivilliges oplevelse af ensomhed. Hhv. alle respondenter (n = 2.083) og frivillige i "nørdede foreninger" (n = 43)

Note: Bemærk, at andelen af non-binære er markant flere end i resten af befolkningen. Tallet skal tages med et forbehold, idet antallet af respondenter er lille og der er derfor en statistisk usikkerhed, man skal være opmærksom på. Men de kvalitative interviews bekræfter dog, at der er en overrepræsentation af personer i nørdekulturen, som identificerer sig som non-binære end blandt danskere i øvrigt.

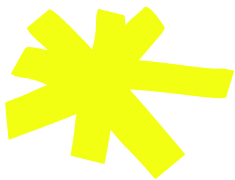
I forlængelse af den generelle opmærksomhed på børn og unges mentale trivsel, har Kulturens Analyseinstitut lavet et litteraturreview for at se på sammenhængen mellem kulturfællesskaber og børn og unges trivsel. I Danmark dyrker 19 pct. af de 7–15-årige sang eller musik som fritidsaktivitet, som er den mest populære kreative fritidsaktivitet blandt børn og unge (Eske et al., 2022).

Samtidig tyder undersøgelser på, at børn og unge med lav trivsel i lige så høj grad (eller højere) deltager i forskellige kulturelle fritidsaktiviteter som spejder, kreativ kunst eller musik, sammenlignet med dem, der trives bedst. Omvendt er deltagelsen i idrætsaktiviteter lavere blandt de mest udsatte unge end blandt velfungerende unge (Eske et al., 2022).

Det kunne se ud som om, at kulturfællesskaber formår at tiltrække nogle af de børn og unge, der kæmper mest med mistrivsel – og dermed potentielt kan være en del af løsningen på deres udfordringer. En anden iagttagelse er, at kultur ikke er drevet af konkurrence eller særlige præstationer, regler og formelle krav, sådan som vi kender det fra idræt. For sårbare børn og unge kan kulturaktiviteter derfor opleves mere rummelige og fleksible i forhold til deres udfordringer.

Det kan ikke konkluderes eller uden videre sammenlignes med de voksnes frivillighed i kulturelle niche-fællesskaber. Men der er nogle lighedspunkter, som er værd at hæfte sig ved.

Breddekulturens aktiviteter er kendetegnet ved:

1. De er et samlingspunkt i vores fritid – 70% af os deltager
2. Samme deltagelsesniveau på tværs af livsfaser
3. Vi deltager ofte i aktiviteter sammen med andre
4. Der bliver generelt færre foreninger. Organiseringen og de formaliserede fællesskaber er færre, selv om deltagerne er mange.

De frivillige fællesskaber er kendetegnet ved

- De er drevet af glæden ved fællesskabet
- Langt de fleste er kvinder over 55 år+
- Det frivillige fællesskab rækker ud over opgaven

Udvalgte tal om kulturfrivillighed generelt:

- 6% er mellem 26-45 år
- 1% er nonbinære
- 3% føler sig generelt ensomme
- 8% føler sig ensomme, men oplever det ikke når de er i det kulturfrivillige fællesskab
- 49% markerer at kulturfrivilligheden i høj eller væsentlig grad er en afgørende del af deres sociale liv

Udvalgte tal om nørdefrivillighed

- 47% er mellem 26-45 år.
- 14% er nonbinære
- 26% føler sig generelt ensomme
- 18% af dem er ensomme, men oplever det ikke, når de er i det kulturfrivillige fællesskab.
- 58% markerer at kulturfrivilligheden i høj eller væsentlig grad er en afgørende del af deres sociale liv

Kolofon

Redaktion: Nanna Bernth

Foto: Turning Tables

Grafisk design: Maria Daa

Udgiver: Kulturens Analyseinstitut

Knudsvej 44C

4000 Roskilde

info@kulturanalyser.dk

www.kulturanalyser.dk

Må gerne citeres eller anvendes med behøring reference.

Kilder:

Johansen og Mannerup: Nørdekulturen er smalle genrer og brede adgangsrum.

Kulturens Analyseinstitut 2026

Johansen og Mannerup, Frivillighed i kulturlivet – En national undersøgelse af aktører og frivillige i dansk kulturliv. Kulturens Analyseinstitut 2026

Jens Chr. Nielsen: Musik- og kulturfællesskabers betydning for børn og unges trivsel.

Kulturens Analyseinstitut 2026

Datatræk fra 20 kommuners kulturprofiler, Kulturens Analyseinstitut, 2025-2026

KULTURENS ANALYSEINSTITUT

Kulturens Analyseinstitut

info@kulturanalyser.dk

kulturanalyser.dk

(+45) 69 16 26 69

Knudsvej 44 C

4000 Roskilde

Danmark